

Παλαιότερες μορφές ζωής

Άντον Τσέχωφ, «Ένας αριθμός», σελ.106

1. Ποιο πρόσωπο αφηγείται το περιστατικό και ποια εντύπωση σχηματίζετε για το χαρακτήρα και το ήθος του;

Το περιστατικό με την κυρία Ιουλία σκηνοθετείται, οργανώνεται, εκτελείται και παρατίθεται από ένα άτομο, τον πατέρα των παιδιών και εργοδότη της, τον παντογνώστη-αφηγητή. Ο τρόπος με τον οποίο έστησε όλο το σκηνικό φανερώνει έναν ευρηματικό και οργανωμένο άνθρωπο. Το ύφος του, όταν της μιλούσε αυταρχικά, δείχνει πως είχε υπολογίσει την παραμικρή της αντίδραση, άρα είναι πολύ καλός ψυχολόγος του συνομιλητή του. Επίσης, είναι εξαιρετικός ηθοποιός, όταν οι καταστάσεις το απαιτούν, αφού έπεισε τη δασκάλα για τη σκληρότητά του καθ' όλη τη διάρκεια του παράλογου μονολόγου του. Στην αυθαίρετη συμπεριφορά του και μέσα από τα λεγόμενά του διαφαίνεται περίτεχνο χιούμορ, που βέβαια ο αναγνώστης μπορεί να αντιληφθεί μόνο στο τέλος του αφηγήματος, όταν έχει αποκαλυφθεί ο διδακτικός σκοπός του αφηγητή. Εκεί ακριβώς φανερώνεται και το πραγματικό ήθος του εργοδότη, ο οποίος με όλο αυτό το θέατρο του άτεγκτου αφεντικού αποσκοπούσε στην αφύπνιση της άβουλης κυρίας Ιουλίας και στον παραδειγματισμό της ως προς τη στάση που πρέπει να κρατά απέναντι σε άτομα που προσπαθούν να την εκμεταλλευτούν. Εξοργίστηκε με την παθητικότητά της και δείχνει την ειλικρινή συμπάθεια που τρέφει στο πρόσωπό της, την πατρική του διάθεση να την ταρακουνήσει και να της διδάξει το θάρρος που της λείπει και την ανησυχία του για το μέλλον αυτής της κοπέλας, αν βρεθεί ανάμεσα σε άλλους, πραγματικά πονηρούς και κακόβουλους ανθρώπους στη ζωή της. Είναι αυθεντικός, δίκαιος και ευαίσθητος στις ανθρώπινες αδυναμίες. Όταν αποκαλύπτει στη δασκάλα τη φάρσα που της έκανε και το λόγο για τον οποίο την έστησε, κερδίζει την εύνοια των αναγνωστών και την εκτίμησή τους, την οποία, όσο εξελισσόταν η δράση, δεν είχε λόγω της φαινομενικά κακοπροαίρετης συμπεριφοράς του.

2. Ο αφηγητής χαρακτηρίζει την Ιουλία «άβουλη». Ποιες ενέργειές της δικαιολογούν αυτόν το χαρακτηρισμό;

Η Ιουλία επαναλαμβάνει διαρκώς την τελευταία κουβέντα του αφεντικού της δείχνοντας έτσι υποτακτικότητα. Ακόμη και όταν διαφωνεί με τα λεγόμενα του εργοδότη της, δεν επιμένει στα δικά της επιχειρήματα υποστηρίζοντας τη θέση της. Η αδικία που υφίσταται σχετικά με τη μισθοδοσία της της προκαλεί νευρική και όχι οργή και φαίνεται μόνο από κάποιες συγκρατημένες κινήσεις του σώματός της ή από φυσικές αντιδράσεις του προσώπου της και όχι με θαρραλέο λόγο. Όταν αρθρώνει κάποιες φράσεις υπεράσπισης του εαυτού της, το κάνει δειλά και υποτονικά, ενώ υποχωρεί με την πρώτη σκληρή απάντηση του εργοδότη. Φτάνει στο σημείο να βουρκώσει και να τρέμει εξαιτίας της εκμετάλλευσης που, φαινομενικά, υφίσταται. Όμως, δεν αντιδρά δυναμικά, αλλά συμφωνεί σε ό,τι ακούει. Η κορύφωση της αβουλίας και της συνακόλουθης δουλοπρέπειάς της έρχεται, όταν ευχαριστεί το αφεντικό της για την κλοπή του μισθού της. Την στιγμή που της αποκαλύπτει τη φάρσα ο αφηγητής, εκείνη απλά παραδέχεται ότι άλλοι εργοδότες δεν την πλήρωναν καθόλου και αποχωρεί μουρμουρίζοντας πολλές ευχαριστίες για το ενδιαφέρον του τωρινού της αφεντικού. Δε δίνει συνέχεια στη συζήτηση και δε δείχνει να πήρε το μάθημα που εκείνος ήθελε να της δώσει. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, ο αφηγητής την αποκαλεί «άβουλη».

3. Πώς αντιμετωπίζει η Ιουλία τον εργοδότη της και σε ποιο αποτέλεσμα την οδηγεί η στάση της;

Όμοια απάντηση με την δεύτερη ερώτηση του σχολικού βιβλίου

4. Φανταστείτε τον εαυτό σας στη θέση της δασκάλας. Πώς θα αντιδρούσατε σε ανάλογη περίπτωση; Πώς πιστεύετε ότι θα εξυπηρετούσατε περισσότερο τα συμφέροντά σας;

Η παράλογη και απαράδεκτη συμπεριφορά του εργοδότη απέναντι στον εργαζόμενο, δεν πρέπει να γίνεται ανεκτή σε καμία περίπτωση. Ο εργαζόμενος οφείλει στον εαυτό του να αγωνιστεί αξιοπρεπώς για την αμοιβή του κόπου του, αλλά και για ανθρώπινες συνθήκες εργασίας. Οι προσβολές και η μεταβίβαση αβάσιμων ευθυνών, οι ανύπαρκτες αιτίες παρατηρήσεων και η περικοπή των νόμιμων αποτελούν αδικήματα. Κάθε άνθρωπος επιβάλλεται να γνωρίζει με σαφήνεια τις εργασιακές του υποχρεώσεις αλλά και τα επαγγελματικά δικαιώματά του πριν έρθει σε δικαιολογημένη αντιπαράθεση με τον εργοδότη του. Θα ήταν καλό να προηγηθεί συζήτηση μέσα σε κλίμα ευγένειας κι αν αυτή αποβεί μάταιη, τότε θα πρέπει αναγκαστικά να ακολουθηθεί η νόμιμη οδός και η διεκδίκηση των δικαιωμάτων μέχρι ή να λυθεί η διαμάχη ή να διακοπεί η συνεργασία των δύο πλευρών.